

**Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Аграрне право

ОП «ПРАВО»

Шифр за ОП	Назва	Тип	Рівень вищої освіти	Період вивчення		Кількість кредитів	Вид підсумкового контролю
				Рік, коли пропонується вивчення	Семестр		
ВНД-15	Аграрне право	Вибіркова навчальна дисципліна	Перший (бакалаврський)	3	6	5	Диференційований залік

Мова навчання: українська.

Форми здобуття освіти: очна, заочна.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, консультація.

Методи навчання: словесний (лекція, бесіда), наочний (демонстрування, ілюстрування), практичний (практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою: конспектування), самостійної роботи (виконання вдома завдань самостійної роботи), формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу, ситуації новизни навчального матеріалу, метод використання життєвого досвіду, навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації), інтерактивний (кейс-метод; дискусії, диспути, мозковий штурм, тренінгові заняття, командні конкурси і змагання).

Оцінювання: поточне, підсумкове.

Мета викладання навчальної дисципліни: формування у студентів цілісної системи знань про правове регулювання аграрних відносин, засвоєння специфіки правового статусу суб'єктів господарювання на селі та оволодіння практичними навичками застосування норм земельного, цивільного та адміністративного законодавства для забезпечення ефективного сільськогосподарського виробництва й захисту прав аграріїв.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК02	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК03	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК07	Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
------	---

СК10	Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
СК11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК12	Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
СК14	Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН05	Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
ПРН06	Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
ПРН12	Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.
ПРН18	Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
ПРН20	Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
ПРН22	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Засоби діагностики успішності навчання: усне опитування та участь у наукових дискусіях на семінарських заняттях, питання для поточного контролю, тести, питання для підсумкового контролю, оцінювання результатів неформальної освіти в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті; підсумковий контроль у формі диференційованого заліку, що передбачає комплексну перевірку рівня досягнення програмних результатів навчання.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Предмет, метод та джерела аграрного права

Аграрне право як комплексна галузь права: поняття, предмет та методи. Аграрні правовідносини: поняття, структура та підстави виникнення. Принципи аграрного права та їхня роль у регулюванні сільськогосподарської діяльності. Система аграрного права та його зв'язок із земельним, цивільним та адміністративним правом. Джерела аграрного права.

Тема 2. Державний механізм управління в аграрній сфері

Система органів державної влади та місцевого самоврядування в галузі сільського господарства. Правовий статус Міністерства аграрної політики та продовольства України. Державна реєстрація та сертифікація у сільськогосподарському виробництві. Ветеринарний, фітосанітарний та інший державний контроль в аграрному секторі. Правові форми державного стимулювання та фінансової підтримки сільгоспвиробників.

Тема 3. Правовий статус суб'єктів аграрного господарювання

Поняття та види суб'єктів аграрного права. Правовий статус сільськогосподарських підприємств як юридичних осіб. Правові засади створення та діяльності фермерських господарств. Особисте селянське господарство: правова природа та умови функціонування. Сільськогосподарська кооперація: порядок утворення та внутрішні правовідносини.

Тема 4. Право власності та право користування землею в аграрному секторі

Правовий режим земель сільськогосподарського призначення. Особливості права власності на землю суб'єктів аграрного господарювання. Договір оренди землі. Емфітевзис як форма користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб. Правові засоби охорони та раціонального використання аграрних земель.

Тема 5. Правове регулювання виробничо-господарської діяльності

Правові основи рослинництва: насінництво, використання пестицидів та агрохімікатів. Правове регулювання тваринництва та племінної справи. Органічне сільськогосподарське виробництво: правовий статус та сертифікація. Правове забезпечення якості та безпечності сільськогосподарської продукції. Використання об'єктів тваринного світу та водних ресурсів в аграрній діяльності.

Тема 6. Майнові та договірні відносини в аграрному праві

Склад та правовий режим майна сільськогосподарських підприємств. Особливості договорів у сільському господарстві (форвардні та ф'ючерсні контракти). Правове регулювання реалізації сільськогосподарської продукції за державним замовленням. Кредитування аграріїв. Страхування сільськогосподарських ризиків.

Тема 7. Правове регулювання соціального розвитку села

Правові засади забезпечення зайнятості та працевлаштування в сільській місцевості. Особливості регулювання праці та відпочинку в сільському господарстві. Правовий статус працівників сільгоспідприємств та членів фермерських господарств. Охорона праці та техніка безпеки в аграрному виробництві. Державна політика соціального захисту сільського населення.

Тема 8. Юридична відповідальність в аграрному праві

Поняття та види правопорушень в аграрній сфері. Матеріальна відповідальність працівників сільськогосподарських підприємств. Адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення аграрного законодавства. Цивільно-правова відповідальність за шкоду, завдану неналежним веденням господарства. Способи захисту прав суб'єктів аграрного господарювання та розгляд аграрних спорів.

Тема 9. Світовий та європейський досвід регулювання аграрних відносин

Спільна аграрна політика Європейського Союзу. Адаптація аграрного законодавства України до стандартів ЄС. Роль Світової організації торгівлі у регулюванні міжнародного аграрного ринку. Правове регулювання ГМО в Україні та міжнародній практиці. Міжнародне співробітництво України в галузі продовольчої безпеки.

Тема 10. Аграрне право в умовах воєнного стану

Особливості правового регулювання сільськогосподарської діяльності в період війни. Правовий режим оренди земель під час воєнного стану та процедури бронювання працівників. Відшкодування збитків, завданих аграрному сектору внаслідок бойових дій. Правове забезпечення гуманітарного розмінування сільськогосподарських угідь. Логістика та експорт аграрної продукції в сучасних умовах.

Неформальна освіта (онлайн-курси та платформи)

У межах самостійної роботи здобувачам рекомендується проходження онлайн-курсів на міжнародних освітніх платформах з метою розширення професійних компетентностей.

Рекомендовані платформи:

- Coursera (Agriculture as an Asset Class: <https://www.coursera.org/learn/agriculture-as-an-asset-class>; Sustainable agricultural land management: <https://www.coursera.org/learn/sustainable-agriculture>);

- Prometheus (Екопрактики для сільського господарства та громад: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/agriculture-and-community-eco-practices/>);

- edX (Sustainable Food Security: Crop Production: <https://www.edx.org/learn/food-science/wageningen-university-research-sustainable-food-security-crop-production>).

Опрацювання зазначених онлайн-курсів не є обов'язковим і здійснюється за власною ініціативою здобувача як форма неформальної освіти. Так само не є обов'язковими саме ці курси та можуть бути пройдені інші тематичні курси, тренінги тощо.

Порядок зарахування результатів неформальної освіти:

Результати проходження онлайн-курсів можуть бути зараховані як складова самостійної роботи за зверненням здобувача освіти в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu.pdf>).

Максимальна кількість балів – до 10 балів у межах самостійної роботи.

Методи навчання на лекціях: вербальний метод – подається фактичний матеріал, висвітлюються положення нормативно-правових актів тощо (лекція, дискусія, консультація, обговорення тощо); методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації, метод демонстрацій: та інші); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на семінарських заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій тощо); практичний, пошуковий метод.

Методи оцінювання: для поточного контролю у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних та групових проектів, творчих завдань, тощо; для підсумкового контролю проведення диференційованого заліку (усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення завдань, виконання вправ тощо).

Засоби діагностики результатів навчання. Поточний контроль може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою. Підсумковий контроль передбачає проведення диференційованого заліку.

Порядок оцінювання результатів навчання:

Оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою.

Поточний контроль та самостійна робота = 60 балів.

Підсумковий контроль = 40 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60											Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Самостійна робота		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Рекомендована література:

1. Аграрне право: конспект лекцій: навч. посіб. для студ. першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» / за заг. ред. Т.В. Курман, А.М. Статівки, Харків: Юрайт, 2022. 172 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/images/files/agrarne_pravo_kl_2022.pdf
2. Аграрне право: підручник / за заг. ред. А.М. Статівки. Вид. 2-ге, змін. Харків: Право, 2021. 416 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/images/files/agrarne_pravo_2021.pdf
3. Аграрне прав України: навч. посіб. / Я.З. Гаєцька-Колотило, Н.В. Ільків. Львів: ЛьвДУВС, 2015. 548 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4348/1/Аграрне%20право.pdf>
4. Аграрне право України: навч. посіб. / за ред. Т.Є. Харитоновой, І.І. Караката. Одеса: Юрид. літ-ра, 2017. 436 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/4bac_pravo/Kharytonova-Karakash-Ahrarne-pravo-Ukrayiny-1_compressed.pdf

5. Долинська М.С., Заболотна Н.Я., Марич Х.М. Аграрне право: навч. посіб. Львів: Національний університет «Львівська політехніка», 2020. 252 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3909/1/посібник%20Аграрне%20право.pdf>

6. Островська Н.С., Чуб А.В. Дослідження впливу зовнішньої торгівлі в агропромисловому комплексі України на забезпеченість продовольчими 30 ресурсами. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2021. № 3(27). С. 84-90. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-3\(27\)-84-90](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-3(27)-84-90)

7. Чуб А.В. Методологія формування регуляторної політики в АПК національної економіки України: монографія. Чернігів: ГО «Наук.-освіт. інновац. центр сусп. трансф.», 2022. 224 с.

8. Чуб А.В. Міжнародна рейтингова оцінка регуляторної політики в агропромисловому секторі України. Управління змінами та інновації. 2022. № 3. С. 15-18. DOI: <https://doi.org/10.32782/CMI/2022-3-3>

9. Чуб А.В. Оцінка тенденцій розвитку рослинництва в сільському господарстві України методами прогнозової екстраполяції. Приазовський економічний вісник. 2022. Вип. 2(31). С. 28-33. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2022-2-5>

10. Чуб А. Сучасний стан та тенденції розвитку агропромислового комплексу України. Приазовський економічний вісник. 2021. Вип. 5(28). С. 34-43. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2021-5-5>

11. Чуб А.В. Оптимізація посівних площ на підприємствах АПК України за допомогою теорії ігор. Управління змінами та інновації. 2022. № 4. С. 26-31. DOI: <https://doi.org/10.32782/CMI/2022-4-5>

Викладач: Чуб Антон Володимирович, доктор юридичних наук, доктор економічних наук, завідувач кафедри теорії та історії держави і права.

Гарант освітньої програми:

Козакова Ірина Віталіївна

кандидат юридичних наук, доцент

